

Dato: 2. januar 2018

Miljøstyrelsen
Pr. E-post mst@mst.dk

Justering af natura 2000 områders afgrænsning - nationalt hørings svar

Danmarks Naturfredningsforening fremsender her et nationalt hørings svar i forbindelse med justeringen af natura 2000 områders afgrænsning. Heri vil vi redegøre for vor opfattelse af generelle problematikker omkring justeringen.

Vedlagt som bilag til nærværende hørings svar er en gennemgang af udvalgte områder, hvor der er foreslået større og/eller væsentlige ændringer. Vi henviser der ud over til vore lokalafdelingens kommentarer til de enkelte områder, som er fremsendt separat.

Baggrunden for udtagning af konkrete arealer

Justeringen af natura 2000 områders afgrænsninger udspringer af en politisk beslutning i "Naturpakken" fra maj 2016 rettet mod udtagning af landbrugsarealer.

Vi har under høringen kunnet konstatere, at udtagningen af mange af de konkrete arealer IKKE har baggrund i ønsker fra den pågældende kommune eller jordejer.

Udtagning af arealer af natura 2000 områder vil medføre at kommuner og jordejere ikke længere vil have adgang til de økonomiske støtteordninger, der specifikt er rettet mod indsatser i natura 2000 områderne.

Det er på den baggrund vores opfattelse at det i politisk henseende er en usædvanlig og bagvendt tilgang for justeringen af områderne, at der fra ministeriets side udarbejdes et høringsudkast om ændrede afgrænsninger af områderne, hvor så megen landbrugsjord som muligt skal tages ud, uanset om den enkelte ejer eller kommune har ønsket det eller ej - hvorefter den enkelte kommune og jordejer så aktivt skal fremsætte et ønske om IKKE at blive udtaget, såfremt dette er tilfældet.

Det står heller ikke klart for os, i hvilket omfang ønsker fra kommuner og jordejere om at forblive i natura 2000 områder vil blive imødekommet eller ej.

Justering af natura 2000 områderne må indebære supplerende udpegninger for de naturtyper, hvor Danmark har udpeget en meget beskedne andel

Danmarks Naturfredningsforening tager udgangspunkt i at Danmark er det land blandt samtlige EU medlemslande, der ifølge EU Kommissionens "[Natura 2000 barometer](#)" har udpeget den laveste andel af landarealet som natura 2000 område: 8,34 %. Det er mindre end halvdelen af gennemsnittet for alle EU landene på 18,12 %.

En justering af natura 2000 områders afgrænsning bør derfor ikke alene være rettet mod udtagning af landbrugsarealer, men bør også have til formål at inkludere ny områder med "habitat-natur", "habitat-arter" og fuglearter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet.

Vi er opmærksomme på at kommissoriet for justeringen indebærer, at arealer beliggende op til eksisterende natura 2000 områder har kunnet medtages. Men vi konstaterer at 28.000 hektar er udtaget, mens blot 5000 hektar, beliggende op til eksisterende områder, er medtaget.

Vi er uforstående overfor at udpegning af helt ny områder (områder, der ikke er beliggende op til eksisterende områder) er blankt afvist af ministeren, jf. [besvarelse til Folketinget af 1. november 2017](#). Det er således vores opfattelse at et ønske om en "justering" af områdernes afgrænsning ikke blot kan indebære udtagning af arealer, men også må indebære at de danske natura 2000 områder bringes til at omfatte naturtyper og arter i tilstrækkeligt omfang.

For en række naturtyper har Danmark således blot udpeget en overordentlig beskedne andel. Det fremgår af notatet "[Arealberegninger af terrestriske habitatnaturtyper](#)" der ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside om Justeringen af natura 2000 områderne.

Der er derfor et åbenlyst og fagligt begrundet behov for supplerende udpegninger for såvel ikke-prioriterede som prioriterede naturtyper.

De "prioriterede naturtyper" er jf. EUs habitatdirektiv netop de "naturtyper, der er i fare for at forsvinde, og for hvis bevaring Fællesskabet har et særlig ansvar".

Disse naturtyper er typisk IKKE beliggende op til de eksisterende afgrænsninger af natura 2000 områderne. Og derfor er der netop behov for at udpege ny områder, frem for blot mindre udvidelser af de eksisterende områder.

For ikke-prioriterede naturtyper har EU Kommissionen ved den oprindelige udpegning lagt vægt på, at som udgangspunkt mindst 20 % af arealer med de pågældende naturtyper indgår i natura 2000 områder. Der bør derfor være særligt fokus på supplerende udpegning for disse naturtyper:

- Naturtypen 9130 "Bøg på muld", hvor kun 12 % af forekomsterne i dag indgår i natura 2000 områder.
- Naturtypen 9160 "Ege-blandskov", hvor kun 15 % af forekomsterne i dag indgår i natura 2000 områder.

For prioriterede naturtyper har EU Kommissionen ved den oprindelige udpegning lagt vægt på, at som udgangspunkt mindst 40 % af arealer med de pågældende naturtyper indgår i natura 2000 områder. Der bør derfor være særligt fokus på supplerende udpegning for disse naturtyper:

- Naturtypen 6230 "Surt overdrev", hvor kun 32 % af de kendte forekomster i den kontinentale region indgår i natura 2000 områder.
- Naturtypen 7120 "Nedbrudt højmoser", hvor kun 17 % af de kendte forekomster i den atlantiske region, og kun 35 % i den kontinentale, indgår i natura 2000 områder.
- Naturtypen 7210 "Avneknippemose", hvor kun 28 % af de kendte forekomster i den kontinentale region indgår i natura 2000 områder.
- Naturtypen 7220 "Kildevæld", hvor kun 36 % af de kendte forekomster i den atlantiske, og kun 32 % i den kontinentale region, indgår i natura 2000 områder.
- Naturtypen 91E0 "Elle- og askeskov", hvor kun 29 % i dag indgår i natura 2000 områder.

En tilsvarende gennemgang af andelen af udpegede levesteder for plante- og dyrearter bør gennemføres af ministeriet med udgangspunkt i Århus Universitets opgørelse "[Bevaringsstatus for naturtyper og arter](#)" fra 2014 eller nyere data. Eksempelvis indgår i dag blot 8 % af de kendte levesteder for et af pattedyrene, i udpegede natura 2000 områder.

Som begrundelse for at afvise udpegning af ny områder har ministeren blandt andet henvist til at EU Kommissionen har godkendt den oprindelige danske udpegning. Det er naturligvis korrekt, at Kommissionen tidligere har godkendt den oprindelige danske udpegning. Det var imidlertid med udgangspunkt i de da tilgængelige oplysninger om udbredelsen af de respektive naturtyper.

De udpegede andele af de respektive naturtyper ligger som beskrevet ovenfor efter vor forståelse væsentligt under, hvad EU Kommissionen kunne forventes at ville have godkendt som tilstrækkeligt, hvis oplysningerne havde været tilgængelige for Kommissionen på tidspunktet for godkendelsen. Ikke mindst set i sammenhæng med, at Danmark som nævnt ligger absolut i bunden i forvejen, i forhold til den samlede andel landareal udpeget som natura 2000 områder.

Danmarks Naturfredningsforening vil derfor (når der foreligger en endelig politisk beslutning om en reduceret afgrænsning) henlede Kommissionens opmærksomhed på, at der med den tænkte danske justering af natura 2000 områderne ikke fra regeringens side er lagt op til at supplere udpegningerne for de naturtyper og arter, hvor kun en beskeden andel i dag indgår i natura 2000 områder. Det med henblik på, at disse oplysninger kan indgå i Kommissionens drøftelser med Regeringen om justeringerne.

Det er således vores opfattelse at man ikke af rent politiske grunde kan søge en justering af områdernes afgrænsning og i den forbindelse udtage endog meget store arealer, men samtidig afvise en rent fagligt begrundet supplerende udpegning af områder, rettet mod naturtyper der er i dag kun indgår i de beskyttede områder i meget begrænset omfang.

Danmarks Naturfredningsforening har op til nærværende høring udarbejdet forslag til supplerende udpegninger, herunder både udvidelser af eksisterende områder og udpegninger af ny områder. Der er alene i meget begrænset omfang lyttet til disse forslag, i det udsendte høringsmateriale. Derfor fremsendes forslagene til Miljøstyrelsen igen, parallelt med nærværende høring.

Arealer der ønskes udtaget skal dokumenteres at være uden væsentlig betydning for områdets udpegningsgrundlag

Områderne er udpegede for at tilgodese det enkelte områdes specifikke "udpegningsgrundlag". Arealer der rummer naturtyper, eller er af væsentlig betydning for arter på et givent områdes udpegningsgrundlag, kan derfor ikke uden videre udtages af området. Hvis dette sker i større omfang, vil det efter vor opfattelse være problematisk i forhold til overholdelsen af både habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet.

I de udarbejdede "[Kriterier til forslag til ændringer i Natura 2000-grænserne](#)" som ligger til grund for justeringen, fremgår det i overensstemmelse med denne opfattelse, at "for enhver ændring skal det kunne begrundes naturfagligt, at der ikke sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning".

Kriteriet 2 b ii fastsætter, også i overensstemmelse med denne opfattelse, at der som udgangspunkt ikke udtages arealer "med levesteder med væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 eller 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget".

Det fastsættes yderligere i Miljøstyrelsens kriterie 2 c ii og 2 c iii at

"Hvis der er fugle på udpegningsgrundlaget, der kan have tilknytning til omdriftsarealer, foretages der en konkret vurdering af hvorvidt omdriftsarealer kan udtages"

"Arealer i omdrift kan udtages, når de vurderes ikke at være af væsentlig betydning for udpegningsgrundlaget, herunder f.eks. forekomster af svaner og gæs"

Som det fremgår af vore kommentarer til justeringen af de enkelte områder (hhv. bilag til dette høringssvar samt individuelt fremsendte kommentarer fra vore lokalafdelinger) er der imidlertid i meget omfattende omfang udtaget omdriftsarealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor rastende trækfugle på udpegningsgrundlaget anvender omdriftsarealer under trækket.

Det er ministeriets ansvar at der foreligger dokumentation for, at arealer der ønskes udtaget ikke er af væsentlig betydning for områdets udpegningsgrundlag. Det følger både af direktiverne og de ovenfor gengivne kriterier ministeriet selv har udarbejdet.

Danmarks Naturfredningsforening er for så vidt angår en lang række af de konkret udtagne områder af den opfattelse, at disse arealer reelt er af væsentlig betydning for områdernes udpegningsgrundlag (jf. kommentarer til de enkelte områder i medsendte bilag samt kommentarer fra vore lokalafdelinger).

Derfor har vi under et møde med Miljøstyrelsen bedt om indsigt i de sagsakter for hvert område, som redegør for de konkrete vurderinger, jf. kriteriet 2 c ii. Vi fik under mødet oplyst, at der ikke foreligger sådanne notater eller andet skriftligt materiale, som sammenfatter de konkrete faglige vurderinger for de enkelte udtagne arealer. Det er vi meget uforstående overfor.

Vi har derfor efterfølgende den 13. december skriftligt bedt om indsigt i sagsakterne, men modtog den 21. december afslag på aktindsigt.

Det faglige grundlag for offentligheden for at forholde sig til de specifikke udtagninger dermed alene Miljøstyrelsens notat "[Overordnet beskrivelser af ændringsforslag for hvert enkelt habitat- og fuglebeskyttelsesområde](#)". Kun for ét område (Fuglebeskyttelsesområde nr. 16, beliggende i Natura 2000 område nr. 33) fremgår der i dette notat en kort beskrivelse af en faglig vurdering af, at området ikke skulle være vigtigt for trækfuglene opført på udpegningsgrundlaget for området.

Vi finder det derfor problematisk, at der gennemføres en offentlig høring med udgangspunkt i angivne faglige kriterier, uden at offentligheden kan få den nødvendige indsigt i de konkrete faglige vurderinger, der ligger til grund for de specifikt udtagne arealer.

Vi anser det også for problematisk i forhold til den danske overholdelse af EU forpligtelserne, at der ikke foreligger klare faglige vurderinger om baggrunden for udtagningen af arealer, i relation til områdernes specifikke udpegningsgrundlag.

Med venlig hilsen

Bo Håkansson, biolog
boh@dn.dk

Bilag:

Justering af Natura 2000 områdernes afgrænsning - udvalgte områder

Kopi:

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg